

DIENOS NAUJIENOS

Kempten, 1946.II.20.

Trečiadienis, Nr.42/229/

IŠ VISO PASAULIO

- Prieš prasidedant kovo mėn. P.S.Tarybos posėdžiui dar susirinkianti žinovų komisija iš visų Tarybos narių pasitarti dėl darbotvarkės. Ypač esą neaiškumų dėl veto teisės. Pvz., iškilus Levantės klausimui, būtų neaišku, ar čia turima reikalo su situacija, ar su ginčo klausimu. Antruoju atveju suinteresuotos šalys neturėtų balsavimo teisės.

- Persų delegacija, vadovaujama min. pirm. Sultaneh, jau atvyko į Maskvą ir aerodrome buvusi sutikta peties Molotovo. Čia ji pradės tartis su Rusijos vyriausybės atstovais dėl Azerbeidžano taip, kaip buvo nutarta P.S.Taryboje. "Daily Telegraph" žiniomis, trys tos delegacijos nariai negalėjo atvykti, nes jie nebuvo pagėidaujami sovietais. Kaip iš Londono pranešama, Teherano spauda tuo tarpu varanti prieš britinę propagandą, ypač puolanti D.Britanijos pasiuntinį.

- Vakar Švedijos užs.reik.ministeris pareiškęs, jog ateinantį rudeniį Švedija žadanti pateikti pareiškimą įstoti į J.T.Organizaciją.

- Šiandien Anglijos Ėm.Rūmuose prasideda debatai užsienio politikos klausimais. Su smalsumu laukiama už užs. min. Bevino kalbos, kurio jis pasakys apie ryt, tarp kitko paliesdamas ir Palestinos klausimą.

- Kaip Ėm.Rūmuose vakar min.pirm. Attlee pareiškė, kovo mėn. trijų ministerių misija, kuriai numatyti ministeris Indijai lord. Lorenc, prekybos min. Cripe ir laivyno min. Alexander, vyksianti į Indiją pasitarti su Indijos atstovais dėl įgyvendinimo krašte savivaldos. Pasitarime dalyvausias ir Indijos vice-keralius. Numatomas aptarti konstitucijos sudarymo klausimas, svarbiųjų partijų centrinės tarybos sudarymo reikalus, taip pat įstatymo leidimo proceso susirinkimo sušaukimas. Tai esąs svarbus įvykis, nes liečias 400 mil. žmonijos ateitį. Jo išsprendimas turėsias reikšmės ne tik Anglijai, bet ir visam pasauliui ir pasaulio taikai išlaikyti. Kaip šį ryt iš Londono pranešama, misijos siuntimas Indijoje sukėlęs didelį interesą.

- Australija iki kovo mėn. pabaigos esanti numėčiusi pristatyti Indijai 1500 tukst. t. kviečių; taip pat D.Britanija pasiųsianti tenai savo kviečių išteklį. Ėm.Rūmuose buvo iškeltas klausimas, ar D.Britanijos vyriausybė doranti žygių, kad Tar.Rusija peremtų Indiją maisto dalykais. Į tai atsakydamas Attlee pareiškė, jog pati Indija esanti kraipusi į Rusiją. Jeigu Rusija užtokedama maisto, ketinanti panaikinti jo racionavimą, tai galėtų padėti netik Indijai, bet ir Europoje savo kaimynines valstybes.

- Kanados min.pirm. M.King informuoja viešumo, kad prasidėjęs teisminis tyrimas gilei esmenų, kurie neseniai buvo suimti, itarus juos špiunais. Suimtųjų tarpe yra Kanados vyriausybės valdininkų ir vienos diplomatinės atstovybės narių Kanadoje. Ligi šiol dar nepaskelbta nei suimtųjų pavardės, nei špiunavimo dalykai. Tikslai aiškėja, kad "slaptos ir petikėtos žinios" yra patekusios į nekompetetingų asmenų rankas. Kanados min. ginklavimo gaminimas, C.Howe, konstatuoja prieš visus kitais pranešamus gam-

dus, kad išduotos paslaptys neliečia atomo energijos. Kaip vakar iš Londono pranešta, M.King pareiškęs, jog netrukus būsianti paskelbta šio špionažo paslaptis viešumai. To pat radio žiniomis, Ottavos laikraščiai rašo, kad čia liečiama Rusijos pasiuntinybė. Iš Maskvos vakar pranešant apie šį įvykį, taip pat pažymėta, kad čia esanti išsimašiusi viena diplomatinė pasiuntinybė. Kaip širyti iš Londono pranešta, užs.reik. min. Byrnes spaudos atstovams pareiškęs, jog kalbami špionažo aktai nieko bendro neturi su atomo energijos produkcijos paslaptimi. Tą paslaptį turinti tik viena Amerika, ji esanti nežinoma nei D.Britanijai, nei Kanadai. Vakar Žem.Rūmuose Edonui iškėlus klausimą dėl kalbamo Ottavoj atominės energijos paslapties išdavimo, min.pirm. Attlee atsakė, jog tas reikalas esąs Kanados vyriausybės ir jos teismo organų žinioje.

- Užs.reik.min. Bidoult, užvakar turėjęs Londono pasitarimą su min.pirm Bevin dėl Reino srities internacionalizacijos, vakar jau sugrįžo į Paryžių. Vakarykštis "Manchester Gardian" tą progą rašo, jog Bidoult prašęs, kad Prancūzijos reikalavimas būtų įgyvendintas nustatytu laiku. Tuo tarpu kai britai esą nuomonės, kad Vokietijoje būtų tik ekonominė kontrolė, Prancūzija reikalaujanti ir politinės kontrolės, nors tai esą ir nesveika, nes dėlto gali kilti politinių neramumų Vokietijoje. Jei būtų aiškus Rusijos nusistatymas keliamuoju reikalu, šis klausimas būtų lengviau sprendžiamas. Tačiau į Rusijos nusistatymą nesą galima optimistiškai žiūrėti, nes ji Vokietiją siekianti suvienyti suvarežiant - komunizmu.

- Danijoje, Kopenhagos vokiečių pabėgėlių lageriuose, kaip vakar iš Londono pranešta, per patikrinimą aptikta nacionalsocialistų organizacijos pėdsakų. Čia buvę prigludžiami iš Vokietijos pabėgusieji naciai ir sudarinėjami planai imtis priemonių prieš vokiečius, nusistačiusius prieš nacionalsocializmą bei kovojančius su juo.

- Atstovų konferencijoje Munchene KPD partijos sekretorius F.Sporling pranešė, kad "padorūs naciai", kurie nori bendradarbiauti demokratinės Vokietijos atstatymui ir patikrinami specialių komitetų, gali būti priimami į komunistų partiją.

- Min. J.Hynd, Kontr.Tarybos vadėjas Vokietijai ir Austrijai, atmetus britų zonoje žemės reformos įvykdymą, Žem.Rūmuose pareiškė: "Ne, padėtis britų zonoje yra skirtinga nuo rusų zonos. Tokios rūsios žemės reforma nebūtų pritaikoma bendrosioms britų zonos sąlygoms" /DNZ Nr.14, II.18./

- Žem.Rūmuose min.Hynd davęs pasiškinimų į klausimus dėl nacių, kurie esą be darbo. Ministerio pareiškimu, pavojingi naciai būsią internuoti lageriuose. Visi turėsią dirbti darbą, kuris jiems skiriamas. Aktyvūs naciai būsią suimtinėjami.

- "Times" korespondentas Berlyne pateikio smulkesnių informacijų apie jau šiandien pradedamą 1,5 milijonų vokiečių perkraustymą iš Lenkijos sričių į britų zoną. Rūpinamasi transportą įvykdyti tvarkingai ir humaniškai. Numatoma kasdien pergabendinti po 8 tūkst. žmonių. Pereinamieji punktai numatyti Stottinas, Kolfurtas ir kit. Keliaujanti galės pasiimti mantos, kiek pasineša. Jų įkurdinimu Vokietijoje rūpinasi vietinės valdinės įstaigos, vedovaujamos britų.

- Purnberge nacių byloje užvakar trijų gynėjų, ginančių Hessą, Geringą ir Ribbentropą, buvo pareikauta, baigus kaltinimą, duoti gynėjams tris savaites laiko gynybai galutinai pasiruošti: esą, tiek susirinkę medžiagos, jog gynėjams tuoj pat neįmanoma jos sudoroti. Bet vakar teismas tą gynėjų reikalavimą atmetė, ir bylai nebūsią doroma pertraukos. Vakar Rusijos atstovai pateikė kaltinamąją medžiagą dėl vokiečių įvykdytų masinių žudynių užimtoje srityse.

- Londono žiniomis iš Briuselio, katalikų partijos vadas turėjęs jau pasitarimų su kairiųjų partijų vadais, taip pat su socialistu Spaak, dėl vyriausybės sudarymo. Kaip žinoma, ~~kan~~ Belgijos katalikai palaiko karaliaus Leopoldo grįžimą, o socialistai ir komunistai yra monarchijos priešai.

- Prancūzijos steigiamojo seimo konstitucijos taryba ligi šiol yra priėmusi 12 straipsnių iš 15 numatytųjų dėl naujo žmonių bei piliečių teisių supratimo. Pasiūlymas pripažinti spaudos laisvę kaip nenusevinamą piliečio teisę 20 balsų prieš 16 buvo atmetas. Prieš tą pasiūlymą balsavo socialistai ir komunistai. Ir antrasis ginčijamas klausimas - privatinės nuosavybės garantija - kairiųjų partijos balsais buvo nuspręstas taip, kad tik nuosavybė kaip darbo ir taupumo vaisius garantuojama, bet paveldinamoji nuosavybė neįtraukiama į pagrindines teises /DNZ Nr.14, II.18./

- Prieš nutariant JTO pilnaties suvažiavimui pabėgėlių klausimą ištirti tarptautiniu būdu, buvo gyvi debatai. Tar. Rusijos atstovas iškėlė papildomų pasiūlymų, pagal kuriuos pabėgėlių stovykloms neturėtų būti leidžiama jokia propaganda "prieš UNO ir jos narius arba prieš pabėgėlių grįžimą į savo gimtinės kraštą". Pabėgėlių stovyklų personalas toliau turėtų būti tokios pat tautybės, kaip patys pabėgėliai ir ištremtieji asmenys, o "Quislingai, išdavikai ir karo nusikaltėliai privalėtų būti traktuojami ne kaip pabėgėliai ir tuojau į savo nusikaltimų kraštą" iškraustomi. Pritardama daugumos pasiūlymui, amerikiečių atstovė p. E. Roosevelt pastebėjo, jog nieks neturįs priekaištų dėl išdavikų perdavimo savo gimtinės kraštams. "Bet yra žmonių, kurie karo yra kovoję su savo gimtinės krašto priešiniais ir vis dėlto nenori grįžti, kadangi jie nesutinka su dabartine savo gimtinės krašto vyriausybe." Ponia Roosevelt paklausė, kaip atrodytų, jei ispanų pabėgėliai atsidurtų Franco valdžios įsteigtų prižiūron. Teisė dėl savo padėties laisvai apsispręsti negalinti būti atimama iš stovyklų gyventojų. Rusų atstovas Vyšinskis pareiškė, jog "nėribota laisvė", apie kurią ponia Roosevelt kalbėjusi, esanti "abstrakti teorija": "Yra reikalinga žmonių valia ir veiksmas apriboti, kitaip galėtų jie žudyti ir vogti. Tas pat galioja valstybėms bei vyriausybėms. Nėra jokios neapribotos laisvės. Laisvė paties gyvenimo yra apribota. Kitaip negalėtų būti jokios visuomenės ir jokios valstybių bendruomenės." Nauj. Zelandijos min. pirm. P. Fraser išpėjo prieš tai, kad nebūtų kenkiama laisvei, mėginant apsaugoti nuo baimės šešėlio. Jis sakė: "Ne tolerancija vedė karą, bet intoliorancija." Balsuojant rusų papildomieji pasiūlymai didelės daugumos buvo atmeti. /DNZ, Nr.14, II.18/

- Vakar, komentuoiant iš Londono JTO darbus, pažymėta, kad pabėgėlių reikalams esanti sudaryta prie šio Tarybos pakomisija. Pilnaties posėdyje nutarta, kad pabėgėliai ir tremtiniai, išskyrus karo nusikaltėlius ir kolaboracionistus, varu negrožinami tėvynę. Tas nutarimas priimtas ne vieningai, nes prieš jį balsavo Rusijos,

